05/10/2026

Η εορτή της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού στη Δυτική Ιερουσαλήμ

Πατριαρχεία / Πατριαρχείο Ιεροσολύμων

Η εορτή της υψώσεως του Τιμίου Σταυρού εορτάσθηκε μεθεόρτως την Κυριακήν μετά την Ύψωσιν 21 Σεπτεμβρίου / 4 Οκτωβρίου 2026 στην Ιερά Μονή του Τιμίου Σταυρού, στη Δυτική Ιερουσαλήμ πλησίον του Εβραικού Κοινοβουλίου.

Η πράξις αύτη ακολουθείται ανέκαθεν εις το Πατριαρχείον Ιεροσολύμων, βασιζομένη στην αρχαία παράδοση ότι στην περιοχή της Μονής ο ανεψιός του Αβραάμ, Λωτ, εφύτευσε το τρισύνθετο ξύλο εκ κέδρου, κυπαρίσσου και πεύκης, εκ του οποίου κοπέντος κατεσκευάσθη ο Τίμιος Σταυρός του Χριστού, επί του οποίου επροσηλώθη δι’ ημάς ο Σταυρωθείς Κύριος ημών Ιησούς Χριστός.

Παραστάσεις του γεγονότος τούτου ανήρτηνται εις το εν τω βορειοανατολικώ τμήματι του Ναού κείμενον παρεκκλήσιον, εν ω τελείται καθ’ έκαστον έτος και η τελετή της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού.

Διά το γεγονός τούτο ετελέσθη Εσπερινός αφ’ εσπέρας υπό του Ηγουμένου Αρχιμανδρίτου π. Χριστοδούλου και θεία Λειτουργία την πρωΐαν, προεξάρχοντος του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Αβήλων κ. Δωροθέου, συλλειτουργούντων αυτώ Αγιοταφιτών Ιερομονάχων, ήτοι του Γέροντος Δραγουμάνου Αρχιμανδρίτου π. Ματθαίου, του Αρχιμανδρίτου π. Ιγνατίου, του Αρχιμανδρίτου π. Κλαυδίου, του Πρεσβυτέρου π. Αθανασίου, παρεπιδημούντος εκ της Ιεράς Μητροπόλεως Θηβών και Λεβαδείας, του π. Νικολάου Κουλίνσκυ του Ρωσοφώνου ποιμνίου του Πατριαρχείου, του Αρχιμανδρίτου π. Θεοφίλου της Ρωσικής Πνευματικής Αποστολής (MISSIA) , του Αρχιδιακόνου π. Μάρκου, τη τιμητική παρουσία του Γενικού Προξένου της Ελλάδος εις τα Ιεροσόλυμα κ. Δημητρίου Αγγελοσοπούλου και της Προξένου κ. Άννης Μάντικα, της Πρέσβεως της Ελλάδος εις το Τελ-Αβίβ κ. Μάγιας Σολωμού και του Προξένου κ. Μαυροειδούς, του Πρέσβεως της Γεωργίας κ. Beka Dvali και της Προξένου της Γεωργίας εις το Τελ-Αβίβ κ. Maka Odzelashvili .

Διαρκούσης της θείας Λειτουργίας, προσήλθεν ο Μακαριώτατος Πατήρ ημών και **Πατριάρχης Ιεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος** προς προσκύνησιν και ευλογίαν και

επιθεώρησιν των συντελουμένων εν τη Μονή συντηρητικών εργασιών, των θησαυρών αυτής, εικόνων και βιβλίων της Βιβλιοθήκης της ιστορικής και περιφήμου Σχολής του Σταυρού, η οποία ελειτούργησεν από του 1844 έως του 1909 και απετέλεσε σταθμόν εις τα Θεολογικά Γράμματα.

Εις το Κοινωνικόν της θείας Λειτουργίας ανεγνώσθη το κήρυγμα του Μακαριωτάτου υπό του Ηγουμένου και Γραμματέως της Αγίας και Ιεράς Συνόδου Αρχιμανδρίτου π. Χριστοδούλου ως έπεται

«Ὁ λόγος ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μέν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστί, τοῖς δέ σῳζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστί», (Α’ Κορ. 1,18) κηρύττει ὁ θεῖος Παῦλος.

Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Εὐλαβεῖς Χριστιανοί,

Σήμερον ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἑορτάζει τήν παγκόσμιον Ὕψωσιν τοῦ Τιμίου καί Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, τοῦ ὑπό τῆς Ἁγίας Ἑλένης μητρός τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου εὑρεθέντος, παρά τῷ τόπῳ τοῦ Φρικτοῦ Γολγοθᾶ καί ὑπό τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων Μακαρίου ἐπ’ ἄμβωνος ὑψωθέντος.

«Σήμερον», ἀναφωνεῖ ὁ ὑμνῳδός τῆς Ἐκκλησίας, «τοῦ Χριστοῦ ὁ ὁ Σταυρὸς

ἀνυψοῦται, τὸ ζωηφόρον ξύλον, ἐν ᾧ σαρκὶ ἐπάγη, τὸν γὰρ Προπάτορα Ἀδάμ, ὁ ἀπατήσας ἐν ξύλῳ, τῷ Σταυρῷ δελεάζεται· καὶ πίπτει κατενεχθεὶς πτῶμα ἐξαίσιον, ὁ τυραννίδι κρατήσας τοῦ βασιλείου πλάσματος, Αἵματι Θεοῦ, ὁ ἰὸς τοῦ ὄφεως ἀποπλύνεται· καὶ κατάρα λέλυται, καταδίκης δικαίας, ἀδίκῳ δίκῃ τοῦ δικαίου κατακριθέντος· ξύλῳ γὰρ ἔδει τὸ ξύλον ἰάσασθαι, καὶ πάθει τοῦ ἀπαθοῦς, τὰ ἐν ξύλῳ λῦσαι πάθη τοῦ κατακρίτου».

Ἐνταῦθα ὁ ὑμνῳδός ἀποτυπώνει ἐναργέστατα ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς θείας Οἰκονομίας

τήν σωτηριώδη σημασίαν τοῦ Σταυροῦ, τοῦ γενομένου τό ὄργανον τῆς ἀπολυτρώσεως διά τούς πιστεύοντας καί τό σκάνδαλον καί ἡ μωρία διά τούς ἀπιστοῦντας, ὡς κηρύττει ὁ θεῖος Παῦλος λέγων: «ἐπειδὴ καὶ ᾽Ιουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι καὶ ῞Ελληνες σοφίαν ζητοῦσιν, ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, ᾽Ιουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ῞Ελλησι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, ᾽Ιουδαίοις τε καὶ ῞Ελλησι, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν·», (Α' Κορ. 1,22-24).

Ἑρμηνεύων τόν Παύλειον τοῦτον λόγον ὁ Θεοδώρητος Κύρου λέγει: «Μωρία μέν καί ἀσθένεια τοῖς ἀπιστοῦσι, σοφία δέ καί δύναμις τοῖς πιστεύουσι. Καί γάρ ὁ ἥλιος φῶς μέν ἐστίτοῖς βλέπουσι, σκότος δέ τοῖς τυφλώττουσιν. Οὐκ αὐτός μέν προσφέρει τό σκότος, ἀλλά τό πάθος ἐπέχει (=κρατεῖ) τῆς ἀκτῖνος τήν αἴγλην. Οὕτω τῆς ἀπιστίας ἡ λύμη (=ὄλεθρος) κωλύει τῆς θεογνωσίας τό φῶς τήν ψυχήν καταυγάσαι».

Ὄντως ἐκ τοῦ Σταυροῦ ἐκδηλώνεται μετά πάσης λαμπρότητος ἡ σοφία τῆς οἰκονομίας τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπό τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ, τῷ τά πάντα κτίσαντι διά Ἰησοῦ Χριστοῦ, (Ἐφ. 3,9), τοῦ προκατηγγελμένου ὑπό τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καί τῶν Προφητῶν. «Τοῦτον τόν Τίμιον Σταυρόν προετύπωσε τό ξύλον τῆς ζωῆς, τό ἐν παραδείσῳ ὑπό τοῦ Θεοῦ πεφυτευμένον», (Πρβλ. Γεν. 2,9/ Ἀποκ. 2,7))· "ἐπεί γάρ διά ξύλου ὁ θάνατος, ἔδει διά ξύλου δωρηθῆναι τήν ζωήν καί

τήν ἀνάστασιν”, λέγει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ἐπικαλούμενος καί τήν φωνήν τοῦ Μεγάλου Μωϋσέως: «Ἔψεσθε τήν ζωήν ὑμῶν ἐπί ξύλου κρεμαμένην ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν», (Πρβλ. Δευτερονόμιον 28,66).

Τήν διά τοῦ ξύλου τοῦ Σταυροῦ δωρηθεῖσαν ἡμῖν ζωήν καί ἀνάστασιν ἑρμηνεύει ἐν τῷ κηρύγματι αὐτοῦ ὁ θεῖος Παῦλος λέγων: «Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου·», (Γαλ. 3,13). Μέ ἄλλα λόγια, ὁ Χριστός ἐγένετο ἐπικατάρατος, διότι ἐκρεμάσθη εἰς τό ξύλον τοῦ Σταυροῦ. Διά δέ τοῦ τρόπου τούτου ἐγένετο ἡ ἐξαγορά, ὡς ἐπισημαίνει ἐναργέστατα ὁ Ζιγαβηνός λέγων: «Κατηράσθη ἀνθ’ ἡμῶν... καί δούς ἑαυτόν εἰς κατάραν, ὥσπερ τίμημα καί ἀντίλυτρον, ἐξηγόρασε καί ἐλυτρώσατο ἡμᾶς».

Ἀκούσωμεν ἐν προκειμένῳ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐξαίροντος τόν Τίμιον Σταυρόν, ὡς τό θαυμαστότερον πάντων τῶν θαυματουργιῶν τοῦ Χριστοῦ: «Δι’ οὐδενός γάρ ἑτέρου ὁ θάνατος κατήργηται, ἡ τοῦ προπάτορος ἁμαρτία λέλυται, ὁ Ἅιδης ἐσκύλευται, ἡ ἀνάστασις δεδώρηται, δύναμις ἡμῖν τοῦ καταφρονεῖν τῶν παρόντων καί αὐτοῦ τοῦ θανάτου δέδοται, ἡ πρός τήν ἀρχαίαν μακαριότητα ἐπάνοδος κατώρθωται, πύλαι παραδείσου ἠνοίγησαν, ἡ φύσις ἡμῶν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ κεκάθικε, τέκνα Θεοῦ καί κληρονόμοι γεγόναμεν, εἰ μή διά τοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διά σταυροῦ γάρ ταῦτα πάντα

κατώρθωται».

Ἐπί τοῦ ξύλου τοῦ Σταυροῦ ὁ Χριστός, κηρύττει ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ἔσβησεν ὁλοτελῶς τό εἰς βάρος ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων χρεωστικόν γραμμάτιον, πού εἶχε γίνει ἀπό τάς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, τάς ὁποίας ἦτο ἀδύνατον νά τάς τηρήσωμεν καί δι' αὐτό ἐγίναμεν ἔνοχοι καί χρεωφειλέται εἰς τήν θείαν δικαιοσύνην. Ἦτο λοιπόν ἐναντίον μας τό γραμμάτιον τοῦτο, καί αὐτό ὁ Κύριος τό ἐσήκωσεν ἀπό τό μέσον καί τό ἐκάρφωσεν εἰς τόν Σταυρόν, ὅπου με τό αἷμά Του τό ἔσβησεν. «Ἐξαλείψας τό καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὅ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν καί αὐτό ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτό τῷ σταυρῷ», (Κολ. 2,14).

Ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐνσαρκώνει τήν θείαν δικαιοσύνην, διό καί ὁ Πρωτοκορυφαῖος Ἀπόστολος Πέτρος λέγει: «Ὅτι καί Χριστός ἅπαξ περί ἁμαρτιῶν ἔπαθε, (ἐννοεῖται ἐπί τοῦ Σταυροῦ), δίκαιος ὑπέρ ἀδίκων» (Πρβλ. Α΄ Πέτρ. 3,18). Καί «Ὅς τάς ἁμαρτίας ἡμῶν Αὐτός ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι Αὐτοῦ ἐπί τό ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν», (Α΄ Πέτρ. 2,24).

Προσέτι δέ, ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ, εἶναι τό περιτείχισμα, τό κράτος καί στερέωμα ἀλλά καί ἡ ὡραιότης τῆς Ἐκκλησίας», τῆς ὁποίας ὁ μέν Χριστός εἶναι τό ἀρραγές θεμέλιον αὐτῆς, ὁ δέ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ τό βασιλικόν διάδημα αὐτῆς, διό καί ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς Ἐπίσκοπος Μαϊουμᾶ ὑμνολογικῶς ἀναφωνεῖ καί λέγει: «Ράβδος εἰς τύπον τοῦ μυστηρίου παραλαμβάνεται· τῷ βλαστῷ γὰρ προκρίνει τὸν ἱερέα, τῇ στειρευούσῃ δὲ πρώην, Ἐκκλησία νῦν ἐξήνθησε, ξύλον Σταυροῦ, εἰς κράτος καὶ στερέωμα».

Ὅπως ἀκριβῶς κατά τήν ἐποχήν τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου ἐβλάστησεν ἡ ράβδος τοῦ Ἀαρών (Πρβλ. Ἀριθ. 17,23) ἐν τῇ Σκηνῇ τοῦ Μαρτυρίου, ἔτσι καί τώρα εἰς τήν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ἦτο στεῖρα καί ἄγονη ἤνθησε τό ξύλον τοῦ Σταυροῦ, τοὐτέστιν τό ξύλον τῆς ζωῆς καί τῆς θυσίας, ὡς κηρύττει ὁ σοφός Παῦλος: «καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος (ὁ Ἰησοῦς Χριστός) ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα», (Φιλιπ. 2,8-9). Διά τῆς ἐν τῷ σταυρῷ ὑψώσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καταδείκνυται ὁ θρίαμβος Αὐτοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας, «ἣν περιεποιήσατο διά τοῦ ἰδίου αἵματος», (Πραξ. 20,28).

Ἰδού λοιπόν διά τί ὁ ὑμνῳδός ἀναφωνεῖ: «Σήμερον Σταυρὸς ὑψοῦται, καὶ κόσμος ἐκ πλάνης ἠλευθέρωται. Σήμερον τοῦ Χριστοῦ ἡ Ἀνάστασις ἐγκαινίζεται, καὶ τὰ πέρατα τῆς γῆς ἀγάλλονται, ἐν κυμβάλοις Δαυϊτικοῖς, ὕμνον σοι προσφέροντα, καὶ λέγοντα· Εἰργάσω σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς ὁ Θεός, Σταυρὸν καὶ τὴν Ἀνάστασιν, δι᾽ ὧν ἡμᾶς ἔσωσας, ἀγαθὲ καὶ φιλάνθρωπε, Παντοδύναμε Κύριε δόξα σοι».

Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί μου, τό παράδοξον θαῦμα καθορῶντες, τοῦ Σταυροῦ τήν δύναμιν προσκυνήσωεν· καί μετά τοῦ οὐρανοβάμωνος Παύλου εἴπωμεν: «Ἐμοί δέ μη γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μη ἐν τῷ Σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι’ οὗ ἐμοί κόσμος ἐσταύρωται κἀγώ τῷ κόσμῳ», (Γαλ. 6,14).

Ἔτη πολλά, εἰρηνικά καί εὐλογημένα. Ἡ χάρις καί ἡ δύναμις τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ εἴη μετά πάντων ἡμῶν. Ἀμήν».

Εἰς τόν Μακαριώτατον, τήν Ἀρχιερατικήν συνοδείαν, τούς προσκεκλημένους διπλωματικούς ἀντιπροσώπους, μέλη τῆς Ἁγιοταφιτικῆς Ἀδελφότητος καί ἄλλους παρέθεσε παρά τήν μεσημβρίαν ἑόρτιον τράπεζαν καί εἰς πάντας τούς πιστούς πλουσίαν ἀναψυχήν ὁ ἐπιτελῶν λίαν ἀξιόλογον ἀνακαινιστικόν ἔργον εἰς τούς χώρους τῆς Μονῆς Ἡγούμενος καί Γραμματεύς τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, Ἀρχιμανδρίτης π. Χριστόδουλος.

